

14—18 februari.

Debatter m. m.

Onsdagen den 18 februari.		Sid.
Anslag till tillfälliga representationskostnader	.....	7
Anslag till anskaffning av tygmateriel m. m.	.....	7
Avdragsrätt för hörselapparater m. m.	.....	9
Höjd ersättning till vittnen m. fl.	.....	12

Samtliga avgjorda ärenden m. m.

Onsdagen den 18 februari.		
Val av ledamöter och suppleanter i opinionsnämnden	.....	6
Statsutskottets utlåtande nr 13, ang. utgifterna å driftbudgeten: för flera huvudtitlar gemensamma frågor	.....	7
— nr 15, ang. utgifter å tilläggsstat II: utrikesdepartementet	.....	7
— nr 16, ang. utgifter å tilläggsstat II: försvarsdepartementet	.....	7
— nr 21, ang. utgifter å tilläggsstat II: handelsdepartementet	.....	9
— nr 24, ang. utgifter å tilläggsstat II: staten för försvarets fastighetsfond	.....	9
Bevillningsutskottets betänkande nr 3, ang. skattelindring för vissa hörselskadade skattskyldiga	.....	9
— nr 4, ang. ändringar i villkoren för skattefri avsättning till pensionsstiftelse m. m.	.....	11
Första lagutskottets utlåtande nr 5, ang. ändring i 255 § sjölagen m. m.	.....	11
— nr 6, ang. stats- och kommunalmyndigheternas verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.	.....	11
— nr 7, ang. ändring i 17 kap. handelsbalken	.....	11
— nr 8, ang. ändrade bestämmelser om ersättning av allmänna medel till vittnen m. fl.	.....	12

	Sid.
Andra lagutskottets utlåtande nr 2, ang. ändring i familjebidragsförordningen	14
— nr 3, ang. ändring i epidemilagen	14
Tredje lagutskottets utlåtande nr 2, ang. ändring i 19 kap. 4 § lagen om delning av jord å landet m. m.	14
— nr 3, ang. ändring i folkbokföringsförordningen	14
— nr 4, ang. ändring i 19 § lagen om vägnämnder och länsvägnämnder	14
— nr 5, ang. ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket	15

Lördagen den 14 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen.

Justerades protokollen för den 7 och den 10 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med stöd av närslutna läkarintyg anholder jag härmed vördsamt om fortsatt ledighet från riksdagsarbetet t. o. m. den 28 februari 1953.

Karlskoga den 13 februari 1953.

Eric Ericson.

Att riksdagsman *Eric Ericson*, Karlskoga, på grund av konvalescens efter hjärtsjukdom är oförmögen att delta i riksdagsarbetet under tiden 15 februari—28 februari 1953, intygas härmed.

Karlskoga den 11 februari 1953.

Gust. Wannstedt,

leg. läkare.

Den begärda ledigheten beviljades.

Anmäldes och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom, m. m.; och

nr 28, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 april 1949 (nr 164) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål, m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott den av herr *Wahlund* m. fl. väckta motionen, nr 359, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 26 juli 1947 (nr 530) om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn.

Anmäldes att till kammaren överlämnats följande kungl. propositioner, vilka nu var för sig föredrogs och lades på bordet:

nr 46, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.; och

nr 47, angående anslag till stödlån till jordbrukare, m. m.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde; samt

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser staten för försvarets fastighetsfond;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 3, i anledning av väckta motioner om skattelindring för vissa hörselskadade skattskyldiga; samt

nr 4, i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar i villkoren för skattefri avsättning till pensionsstiftelse m. m.;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 255 § sjölagen och lag angående ändrad lydelse av 4 § 5 mom. lagen den 5 juni 1936 (nr 277) i anledning av Sveriges tillträde till 1924 års internationella konvention rörande konossement, dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen den 13 mars 1942 (nr 87) med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.;

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i 17 kap. handelsbalken; samt

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 juli 1947 (nr 632) angående ersättning av allmänna medel till vittnen m. fl. samt till lag an-

gående ändrad lydelse av 4 § lagen den 19 juni 1919 (nr 367) om fri rättegång;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i familjehidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99); samt

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443); ävensom

tredje lagutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 19 kap. 4 § lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet m. m.;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469);

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 19 § lagen den 30 juni 1943 (nr 436) om vägnämnder och länsvägnämnder; samt

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.07 eftermiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 17 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 eftermiddagen.

Justerades protokollen för den 11 och den 14 innevarande månad.

Anmälades och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 29, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321).

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 30, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 31, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 32, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 33, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1953/54 till oförutsedda utgifter;

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag för budgetåret 1953/54 till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster; och

nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1953/54.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 46, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 47, angående anslag till stödlån till jordbrukare, m. m.

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 13, 15, 16, 21 och 24, bevillningsutskottets betänkanden nr 3 och 4, första lagutskottets utlåtanden nr 5—8, andra lagutskottets utlåtanden nr 2 och 3 samt tredje lagutskottets utlåtanden nr 2—5.

Anmälades att till kammaren överlämnats följande kungl. propositioner, vilka nu var för sig föredrogs och lades på bordet:

nr 48, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, m. m.;

nr 49, med förslag till lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350); och

nr 50, angående försäljning av vissa kronoegendomar m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.04 eftermiddagen.

In fidem

G. H. Berggren.

Onsdagen den 18 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen.

Företogs val av tjugufyra ledamöter i den nämnd, som äger att döma, huruvida högsta domstolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas.

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! För vartdera av de val, som skall förrättas vid detta plenum, ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upptar namn på så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Herr förste vice talmannen avlämnade därefter en lista, som under partibeteckningen »Den gemensamma listan» upptog följande namn:

Ahlkvist,
Anderson, Iwar,
Branting,
Lodenius,
Lindblom,
Ewerlöf,
Krügel,
Norman,
Ericson, Eric,
Tjällgren,
Boman,
Lindahl,
Domö,
fru Carlqvist,
Gillström,
Wahlund,
Nyström,
Sundelin,
Johansson, Rune,
Velandar,
Nilsson, Bror,
Weiland,
fröken Andersson,
Eskilsson.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev densamma på gjord proposition av kammaren godkänd; och förklarades de å listan upptagna personerna hava blivit utsedda till ledamöter i nämnden.

Anställdes val av sex suppleanter för de av kammaren utsedda ledamöterna i den nämnd, som äger att döma, huruvida högsta domstolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Den gemensamma listan» upptog följande namn:

Thun, Edvin,
Boo,
Karlsson, Fritiof,
Sunne,
Bergh,
Ohlsson, Ebbe.

Efter det herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev densamma på gjord proposition av kammaren godkänd; och förklarades de å listan upptagna personerna hava blivit utsedda till suppleanter.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 48, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, m. m.; och

nr 49, med förslag till lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350).

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition

Anslag till tillfälliga representationskostnader. — Anslag till anskaffning av tygmateriel m. m.

nr 50, angående försäljning av vissa kro-noegendomar m. m.

Vid förnyad föredragning av statsutskottets utlåtande nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

Anslag till tillfälliga representationskostnader.

Punkten 2.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag hade utskottet i förevarande punkt hemställt, att riksdagen måtte till Tillfälliga representationskostnader å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

På sätt under punkten angivits var ifrågavarande anslag avsett för representationsbidrag till statsrådet Hammar-skjöld.

Herr LUNDGREN (h): Herr talman! Vid behandlingen av detta ärende i statsutskottet anmälde jag en blank reservation, men av tekniska skäl har denna reservation icke kommit med i utskottets uttåtande.

Anledningen till att jag anmälde denna blanka reservation, herr talman, var icke den, att jag på något sätt opponerade mig mot det bidrag för representationskostnader till statsrådet Hammar-skjöld, som Kungl. Maj:t nu äskat. 1952 års riksdag anvisade å tilläggsstat II för

budgetåret 1951/52 motsvarande belopp. Enligt min uppfattning bör emellertid ett sådant anslag, som är avsett att utgå årligen så länge statsrådet Hammar-skjöld uppehåller sin statsrådsbefattning, icke upptas å tilläggsstat utan upptagas såsom anslag under tredje huvudtiteln. I avlöningsstaten för utrikesförvaltningen finnes nämligen där upptaget ett särskilt anslag, »representations- och hyresbidrag till vissa befattningshavare i utrikesdepartementet».

Det anslag vi nu behandlar bör därför enligt min uppfattning upptagas på tredje huvudtiteln, och jag har närmast begärt ordet för att rikta en vädjan till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena — om han varit här närvarande i kammaren — att ett kommande år uppta ett sådant anslag på den ordinarie utgiftsstaten i stället för på tilläggsstat.

Herr talman! Jag har intet yrkande.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt.

Punkten 3.

Utskottets hemställan bifölls.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

Punkterna 1 och 2.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Anslag till anskaffning av tygmateriel m. m.

Punkten 3.

Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 147 000 000 kronor, dels ock till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. å till-

Anslag till anskaffning av tygmateriel m. m.

läggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 83 000 000 kronor.

Av berörda anslag var ett belopp av 3 000 000 kronor avsett för återköp från Finland av viss vapenmateriel.

Vidare hade i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman* m. fl. (I: 206) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Stockholm m. fl. (II: 276), hemställts, att riksdagen måtte avslå det av Kungl. Maj:t äskade beställningsbemyndigandet samt att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget måtte begränsas till 3 000 000 kronor, att användas för återköp från Finland av viss vapenmateriel.

Utskottet hade i den nu ifrågavarande punkten på anförda skäl hemställt, att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 206 och II: 276,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 147 000 000 kronor;

b) till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 83 000 000 kronor.

Herr **PERSSON, HELMER** (k): Herr talman! Den till behandling föreliggande regeringspropositionen ger på sitt sätt en antydning om taktiken i den väldiga upprustningen i vårt land. Jag skall inte med anledning av förevarande utskottsutlåtande rulla upp en principdiskussion i försvarsfrågan — den debatten får bero tills vår stora motion i försvarsfrågan kommer på riksdagens bord — men något måste sägas redan i samband med behandlingen av detta utskottsutlåtande.

I motion har vi yrkat avslag på regeringens hemställan och i stället hemställt att anslaget begränsas till att omfatta 3 miljoner kronor, avsedda att användas för återköp från Finland av viss vapenmateriel.

Regeringen har föreslagit, att bemyndiganderamen för innevarande budgetår ökas med 44 miljoner kronor för att, som det heter, täcka prisstegringarna å de materielbeställningar, vilka var utlagda den 1 juli 1952. Därutöver begäres 3 miljoner för återköp av vapen från Finland samt 100 miljoner för vissa anskaffningar av brädslande art inom ramen för försvarets tioårsplan.

Man motiverar alltså äskandet av ytterligare anslag på 44 miljoner kronor med bland annat kostnadsstegringar som inträffat efter fastställandet av riksstaten för innevarande budgetår. Man kan ju fråga sig, vad det är för kostnadsstegringar som här avses, alldenstund partiprisindex från juni till december 1952 har gått ned från 322 till 306 och serierna för järnmanufaktur respektive metallmanufaktur har gått ned från 268 till 266 respektive från 293 till 287. En närmare förklaring från utskottets sida vore här på sin plats.

Jag utgår ifrån att försvarsministern med de 100 miljoner, som han önskar för innevarande budgetår, avser att möjliggöra det mycket omtalade köpet av engelska stridsvagnar. Vi för vår del anser, att den svenska industrien mycket väl är kapabel — eller i varje fall kan göras kapabel — att bygga de stridsvagnar, som det svenska försvaret är i behov av, och det är en av motiveringarna till att vi yrkar avslag på denna punkt. Men därtill bör det framhållas, att detta brådstörtade inköp av engelska stridsvagnar på långt håll luktar militär samordning med Atlantpaktens väpnade styrkor. Den saken torde det väl bli ytterst svårt för vederbörande att komma ifrån.

Med det anförda ber jag att få yrka bifall till motionen nr 206 i första kammaren och 276 i andra kammaren.

Herr **NÄSGÅRD** (bf): Vi känner ju till det kommunistiska partiets försvarspolitik ganska bra nu, varför jag inte tror att jag såsom talesman för statsutskottets första avdelning behöver ingå på något närmare bemötande av herr Perssons

anförande. Jag förstår så väl, att herr Persson inte tycker om att vi köper stridsvagnar utifrån; hans inbillning att vi på det sättet skulle närma oss Atlantpakten förstår var och en är helt och hållet grundlös. Han går så långt att han inte ens vill tillåta att det beviljas ett anslag, som är avsett att täcka levnads-kostnadsstegringen i främmande länder för vår representation där. Herr Persson säger, att det skulle ha varit önskvärdt att få närmare upplysningar om prisstegringarna. Det tror jag säkert att herr Persson skulle kunna få, om han hade vänt sig till statsutskottets första avdelning. Han skulle i varje fall, trots det parti han tillhör, ha kunnat få upplysningar i fråga om de anslag, som inte är av hemligstämplad natur.

Utän att ytterligare ingå på det hållna anförandet ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjordes enligt de därunder förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till vad utskottet i den under behandling varande punkten hemställt samt vidare på bifall till de i ämnet väckta motionerna; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Punkterna 4—25.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde; och

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser staten för försvarets fastighetsfond.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Om avdragsrätt för hörselapparater m. m.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 3, i anledning av väckta motioner om skattelindring för vissa hörselskadade skattskyldiga.

Till bevillningsutskottet hade hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 38 av herr *Lindahl* samt II: 49 av herrar *Allard* och *Jansson* i Hällefors, vari hemställt, att riksdagen måtte besluta, att gällande bestämmelser i skattelagstiftningen skulle ändras så, att avdrag för skattskyldigs användande av hörapparat, batterier m. m. i tjänsten eller förvärvsverksamheten i övrigt godkändes vid taxeringen för inkomst; ävensom

2) de likalydande motionerna I: 171 av herr *Bror Nilsson* m. fl. samt II: 209 av fru *Sjöstrand* och herr *Thapper*, vari hemställt, att riksdagen måtte besluta, att sådana ändringar skulle vidtagas i skatteförfattningarna, att hörselskadade personer medgäves rätt att i sina självdeklarationer göra avdrag för kostnaderna för anskaffandet och underhållet samt driften av hörapparat.

Utskottet hade i det nu föreliggande betänkandet av angivna orsaker hemställt,

1) att de likalydande motionerna I: 38 av herr *Lindahl* samt II: 49 av herrar *Allard* och *Jansson* i Hällefors om rätt för hörselskadade skattskyldiga att vid taxering till skatt för inkomst åtnjuta avdrag för i tjänsten använda hörselapparater m. m. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; ävensom

2) att de likalydande motionerna I: 171 av herr *Bror Nilsson* m. fl. samt II: 209 av fru *Sjöstrand* och herr *Thapper* om rätt för hörselskadade skattskyldiga att vid taxering till skatt för inkomst åtnjuta avdrag för hörselapparater m. m. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Om avdragsrätt för hörselapparater m. m.

Herr LINDAHL (s): Herr talman! Det förefaller ju vara ganska lönlöst att tala för motionen, som utskottet inte har velat räkna ens ett finger åt, men med den uppfattning som jag och de andra motionärerna hade, när vi skrev motionen, och som vi har kvar trots argumentationen från bevillningsutskottet, vill jag ändå i anslutning till behandlingen av detta betänkande här i kammaren säga några ord.

Det gäller naturligtvis här inte någon särdeles stor fråga, men den är i alla fall ganska viktig för vissa människor. Ur synpunkten av statens inkomster betyder det självfallet ingenting, om avdrag finge göras för hörselskadad skattskyldigs kostnad för driften av hörselapparat, vilket vi i våra motioner har ansett vara tillbörligt. Jag vill också tillägga, att beskattningsmyndigheterna inte varit överens i denna fråga, och just i det fall, som åberopas i min motion angående en lärarinna, ansåg vissa instanser att hon borde ha rätt att få göra dessa avdrag för driften av hörselapparat, alltså för reparation av densamma och även för inköp av de batterier, som erfordras för att apparaten skall kunna fungera. Man ansåg sålunda, att det var riktigt att avdraget skulle medgivas. Ärendet överklagades emellertid ända upp till Kungl. Maj:t, som sade att sådant avdrag inte var tillbörligt, oaktat man ju måste fråga sig, om inte det för en lärarinna, som är hörselskadad, är absolut nödvändigt att kunna hålla sig med hörselapparat för att över huvud taget kunna sköta sitt arbete.

Jag har sysslat något med dessa ting därför att Örebro läns landsting bedriver en ganska omfattande verksamhet för att hjälpa hörselskadade — det gäller inte bara äldre hörselskadade utan också hörselskadade barn — och jag har kommit underfund med att det här gäller en i och för sig mycket ömtålig sak. Det är nämligen på det sättet, att en hörselskadad ofta skäms över sin defekt. Det gör ju inte den som ser illa och använder glasögon, men för den

som använder hörselapparat är detta något av ett lidande.

Det är emellertid ingen tvekan om att dessa apparater betyder ofantligt mycket. De betyder att människor, som förut har levat isolerade från sin omgivning, i fortsättningen kan sköta sitt arbete. Den lärarinna jag nyss talade om är ju ett utomordentligt exempel på detta, och samma förhållande är det på många områden. Hörselapparaten betyder faktiskt, att vederbörande inom familjen och på arbetsplatsen kan uppträda på ett helt annat sätt än tidigare, och statsmakterna har ju erkänt detta genom det anslag som ges till apparater. Dessutom anser jag för min del, att det är mycket värdefullt även för samhället i sin helhet att underlätta för hörselskadade att använda apparater, och det är klart att det inte kan betyda mycket för det allmänna, om en lärarinna med den inkomst som hon har får ett avdrag, som man kanske kunde fastställa till 150 kronor, även om kostnaderna i många fall kan gå till högre belopp och själva inköpet av apparaten för många innebär en ganska dryg utgift. Det vore därför enligt min mening ur rättvisesynpunkt inte ur vägen, om vederbörande finge avdrag för denna utgift vid beskattningen, och jag tror att det skulle verka stimulerande på de hörselskadade att se en sådan inställning från statsmakternas sida.

Det är klart, att jag i detta fall som motionär inte kan göra något. Man har t. o. m. upplyst mig om att det rent formellt inte ens går att yrka bifall till motionerna. Jag skall därför inte ta kammarens tid i anspråk längre, fast det funnes en hel del att säga om saken, utan jag ber, herr talman, att utan yrkande få ha sagt detta till kammarens protokoll.

Herr NILSSON, BROR (bf): Herr talman! Jag kan nöja mig med att instämma med herr Lindahls anförande. Jag vill bara säga, att jag finner det orimligt att jämföra hörselskadade personers

kostnader för sina apparater med de levnadskostnader, som vi lyckliga normalt utrustade människor har.

Utskottet har förskansat sig bakom utlandet, att denna utgift utgör en levnadskostnad och att man inte kan medge avdrag, om inte dessa utgifter går till alldeles orimliga belopp. Den jämförelsen måste väl sägas vara haltande. De hörselskadade människorna utgör en kategori för sig med ett besvärligt lyte och ett betydande handikap i kampen för tillvaron. Det vore väl rimligt att man ginge dem till mötes så pass mycket att man låte dem få avdrag för de kostnader som de har för sina hörselapparater.

Herr talman! Jag kan inte heller framställa något yrkande.

Herr HEÜMAN (s): Herr talman! Såsom sagts här av motionärerna betraktas vid tolkningen av våra skatteförfattningar sådana utgifter, som här omnämnts, såsom levnadskostnader och inte såsom »omkostnader för intäkternas förvärvande», som det heter i avdragsbestämmelserna. Det framgår av handlingarna att skattemyndigheterna tolkat detta på olika sätt. Regeringsrätten har dock stannat vid att hänföra dessa omkostnader till levnadsomkostnader och således upphävt beslutet att medge avdrag för dem.

Det finnes ju andra områden där människor måste vidta vissa åtgärder för att uppehålla sin arbetsförmåga. Enligt praxis har man tidigare nekat avdrag exempelvis för inköp av insulin. Det är nödvändigt för vissa människor att dagligen inta insulin om de skall kunna hålla sin verksamhet i gång. Det har vidare meddelats avslag på begäran om avdrag för proteser och dylikt. Man kan då fråga sig om det kan vara mera berättigat att medge avdrag för kostnader för hörselapparater. Man skulle kunna sträcka ut en sådan avdragsrätt till många andra områden. För mig är det exempelvis nödvändigt att använda glasögon, om jag över huvud taget skall kunna fullfölja

Om avdragsrätt för hörselapparater m. m. min verksamhet. Och över huvud taget är det så, att i de flesta fall, där det är nödvändigt med en viss medicinsk behandling, behövs denna även för att vederbörande skall kunna fullfölja sin verksamhet. År 1950 väcktes en motion om rätt till avdrag för sjukvårdskostnader som inte betalas av sjukförsäkringen. Skulle man gå in för sådant skulle fältet bli så stort att man till slut inte vet var man hamnar.

Motionärerna har ju inte gjort några yrkanden, men jag yrkar ändå bifall till utskottets hemställan.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, bifölls vad utskottet i förevarande betänkande hemställt.

Vid förnyad föredragning av bevillningsutskottets betänkande nr 4, i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar i villkoren för skattefri avsättning till pensionsstiftelse m. m., bifölls vad utskottet i detta betänkande hemställt.

Föredrogos ånyo första lagutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 255 § sjölagen och lag angående ändrad lydelse av 4 § 5 mom. lagen den 5 juni 1936 (nr 277) i anledning av Sveriges tillträde till 1924 års internationella konvention rörande konossement, dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen den 13 mars 1942 (nr 87) med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.; samt

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i 17 kap. handelsbalken.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Ang. höjd ersättning till vittnen m. fl.

Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtande nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 juli 1947 (nr 632) angående ersättning av allmänna medel till vittnen m. fl. samt till lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 19 juni 1919 (nr 367) om fri rättegång.

Genom en den 16 januari 1953 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 29, vilken behandlats av första lagutskottet, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 juli 1947 (nr 632) angående ersättning av allmänna medel till vittnen m. fl.; och

2) lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 19 juni 1919 (nr 367) om fri rättegång.

Kungl. Maj:ts förslag innebar en höjning av maximiersättningen för uppehälle till vittnen och därmed i förevarande hänseende jämställda från 8 kronor till 10 kronor för varje dag. Det särskilda maximibeloppet av 15 kronor som nu kunde ges, om utgift för nattlogi åsamkades vittnet eller domstolen eljest med hänsyn till omständigheterna så prövade skäligt, hade föreslagits höjt till 18 kronor. Ersättningen till vittne för tidsspillan, nu högst 20 kronor, skulle kunna utgå med högst 30 kronor. Ersättningen till part med fri rättegång, vilken ersättning nu var maximerad till 8 kronor, skulle liksom motsvarande maximibelopp för vittnesersättning höjas till 10 kronor.

Med förmålan, att utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag, hade utskottet i det nu föredragna utlåtandet hemställt, att förevarande proposition, nr 29, måtte av riksdagen bifallas.

Herr BERGH (h): Herr talman! I det nu föreliggande utlåtandet från första lagutskottet föreslås ändrade regler för ersättning av allmänna medel till vittnen

m. fl. Förslaget innebär, att ersättningen för kostnader till uppehälle skall höjas från 8 till 10 kronor per dag och från 15 till 18 kronor per dygn. Mot detta förslag har jag för min del ingenting att erinra. Men utskottet föreslår också, att ersättning för tidsspillan skall kunna utgå till vittne med maximalt 30 kronor mot nu 20. Det är på den punkten, herr talman, som jag tillåter mig att göra ett par invändningar.

Först och främst kan man påpeka att om det förslag till ändrade ersättningsregler, som första lagutskottet nu framlägger, skulle vinna riksdagens bifall, komme kostnaderna enligt uppgift i propositionen att stiga med omkring 300 000 kronor. När man bedömer, hur pass stor andel i den ökningen som höjningen av ersättningen för tidsspillan från 20 till 30 kronor har, är det uppenbart, att denna höjning svarar för större delen. Jag skulle tro, att man kan uppskatta kostnadsökningen härav till inemot ett par hundra tusen kronor. Detta är den första invändning jag har att göra. Den behöver ingen särskild motivering utöver en hänvisning till att det finansiella läget är sådant, att man inte skall höja ersättningar utan att man är tvungen till det eller det eljest är särskilt påkallat.

Därtill kommer att det resonemang som föres i propositionen till förmån för denna höjning stämmer ganska illa överens — såvitt jag kan förstå — med vad justitieministern säger, när han föreslår arvoden till nämndemän.

Justitieministern säger i sin proposition, där han motiverar ett arvode åt nämndemän på 20 kronor, att dagarvodets storlek bör avvägas så, att det står i rimligt förhållande till den arbetsinkomst vederbörande i allmänhet går miste om genom uppdragets fullgörande. Dagarvodet på 20 kronor skall alltså fylla precis samma funktion som ersättningen för tidsspillan åt vittnen. Då kan man fråga sig, vad det finns för skäl som talar för att man i detta fall skall göra någon skillnad i beloppen. Skulle det göras någon skillnad, borde den väl snarare göras till förmån för nämndemännen därför att de har ett stadigvarande uppdrag. Tidsspillan är oftare återkom-

mande för dem än för ett vittne. Jag kan sålunda inte finna, att den föreslagna ersättningen på 30 kronor till vittnen rimmar väl med det föreslagna dagarvodet åt nämndemännen.

Sedan är det, herr talman, ytterligare en synpunkt som man också skulle kunna anlägga, och det är möjligt, att justitieministern har anlagt den, då han har föreslagit 20 kronor åt nämndemännen. Vi har här i landet alltsedan det började utgå arvoden exempelvis till kommunala förtroendemen följt den principen, att man egentligen icke skall ge ersättning för arbetet. Man skall icke heller helt ersätta förlorad arbetsförtjänst. Arvodena skall i stället vara så tillmätta, att ingen på grund av frånvaron av ersättning hindras att fullgöra sitt uppdrag. Den principen har vi som nämnt följt, då det gäller ersättning åt kommunala förtroendemen. Det ligger såvitt jag förstår samma resonemang bakom förslaget till dagarvode åt nämndemännen. Ser jag lagutskottets förslag mot bakgrunden av denna princip, blir det inte lättare att försvara det.

Jag kommer till den slutsatsen, herr talman, att vad första lagutskottet har föreslagit beträffande höjningen av ersättning för uppehälle bör bifallas av kammaren, men att förslaget icke bör bifallas i den del som avser ersättning för tidsspillan.

Jag ber därför, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan i vad det avser ersättning för uppehälle, men avslag i vad det avser höjning av ersättningen för tidsspillan från 20 till 30 kronor. Detta innebär, att 1 § skulle få den lydelse som första lagutskottet har föreslagit med den ändringen, att meningen överst på s. 2 »I ersättning för tidsspillan må vittne tillerkännas högst *trettio* kronor om dagen» utbytes mot »I ersättning för tidsspillan må vittne tillerkännas högst *tjuugo* kronor om dagen».

Herr AHLKVIST (s): Herr talman! När man lyssnade till första delen av herr Berghs anförande, kunde man lätt få den uppfattningen, att första lagutskottet hade föreslagit någon höjning av

Ang. höjd ersättning till vittnen m. fl. vittnesersättningen för tidsspillan i förhållande till vad som föreslagits i propositionen. Så är ju emellertid inte fallet, utan utskottet har endast yrkat bifall till vad departementschefen föreslagit.

När herr Bergh sedan gör jämförelsen med arvodena till nämndemännen och slutligen även med ersättningarna för kommunala uppdrag, vill jag nog säga, att de inte är jämförbara med vittnesersättningar. Såväl nämndemannuppdrag som kommunala uppdrag är förtroendeuppdrag, och för dem gäller väl alltså den bestämmelsen, att man inte skall ge hel ersättning för tidsspillan. I fråga om vittnen är det som sagt något annorlunda.

Orsaken till att departementschefen har föreslagit en ökning från maximum 20 till 30 kronor är helt enkelt den, att flertalet vittnen numera förlorar mer i arbetsförtjänst än som kan ersättas vid maximigränsen 20 kronor. Det har också i praktiken fört med sig att dessa 20 kronor i regel kommit att betraktas som en generell ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Anledningen till ökningen är som sagt att den hittills utgående maximiersättningen inte längre för flertalet täcker den verkliga förlorade arbetsinkomsten. Därför föreslås en höjning till 30 kronor. Jag vill emellertid fästa uppmärksamheten på att detta är ett maximibelopp, och avsikten är givetvis icke att de, som har en mindre förlust av inkomst, skall få större ersättning än den verkliga förlusten.

Jag ber, herr talman, att med dessa ord få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr BERGH (h): Herr talman! Herr Ahlqvist har sökt göra gällande, att man inte i detta sammanhang kunde jämföra, såsom jag gjorde, ersättningen 30 kronor åt vittnen med 20 kronor åt nämndemen. Han åberopade till stöd för sin mening, att det i det senare fallet var fråga om förtroendeuppdrag.

Jag tror inte man kommer så långt

Ang. höjd ersättning till vittnen m. fl.

med det argumentet, herr Ahlkvist. Det är sant att nämndemannen innehar ett förtroendeuppdrag, men då kan man ju säga att det i fråga om vittnen gäller en medborgerlig plikt. Och jag tror inte, att man kan driva den meningen, att fullgörandet av en medborgerlig plikt skall honoreras bättre än utövandet av ett förtroendeuppdrag.

Vidare sade herr Ahlkvist, att det hade blivit så, att denna ersättning med 20 kronor för tidsspillan i praktiken hade börjat bli en generell ersättning. Jag vill påpeka, dels att i propositionen uttalas farhågor för att sammalunda skall bli fallet med den föreslagna högre ersättningen, dels också, vilket jag hörde en erfaren domare säga för någon tid sedan, att det är ytterst svårt för en domstol att så noga pröva ersättningsanspråken, och att det därför är ganska stor risk för att maximiersättningen även hädanefter liksom hittills blir en normalersättning.

Jag kan sålunda inte finna, herr talman, att vad utskottets ärade talesman anfört på något sätt rubbar den mening, åt vilken jag har givit uttryck.

Herr AHLKVIST (s): Då herr Bergh envisas med att göra jämförelser med nämndemän och kommunala uppdrag, vill jag säga att den skillnaden väl dock föreligger att man som regel har möjlighet att avsäga sig ett uppdrag som nämndeman och vilket kommunalt uppdrag som helst, även om man i vissa fall kan tvingas att åtaga sig ett sådant, medan man däremot aldrig har någon möjlighet att slippa inställa sig inför rätten för att vittna.

När herr Bergh fortsätter med dessa jämförelser vill jag vidare tillägga, att om han ginge något litet tillbaka i tiden, skulle han finna att jämförelsen inte alls utfaller till förmån för den ståndpunkt han intagit. Det är nämligen otvivelaktigt på det sättet, att ersättningarna exempelvis till nämndemän under senare tid ökat mycket mera än ersättningarna till vittnen för inkomstbortfall. Den ökning, som nu före-

slås i propositionen och som första lagutskottet har tillstyrkt, ger inte täckning för den försämring av penningvärdet som har inträffat, utan innebär endast en liten förbättring med anledning av penningvärdets förändring.

Efter härmed slutad överläggning yttrade herr talmannen, att i avseende på det nu ifrågavarande utlåtandet yrkats dels att vad utskottet hemställt skulle bifallas, dels ock, av herr *Bergh*, att förevarande proposition, nr 29, skulle bifallas med den ändring i det första av de i propositionen framlagda lagförslagen, att de däri förekommande orden »högst trettio kronor om dagen» utbyttes mot »högst tjugu kronor om dagen».

Sedermånga gjordes propositioner enligt berörda yrkanden; och förklarades propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med övervägande ja besvarad.

Föredrogos ånyo andra lagutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99); och

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443).

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo tredje lagutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 19 kap. 4 § lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet m. m.;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469);

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 19 § lagen den 30 juni

1943 (nr 436) om vägnämnder och läns-
vägnämnder; och

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts pro-
position angående ersättning från kyr-
kofonden för övertalig personal vid do-
mänverket.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hem-
ställt bifölls.

Anmälde statsutskottets förslag till
riksdagens skrivelse, nr 36, till Konung-
en i anledning av Kungl. Maj:ts proposi-
tion angående utgifter å tilläggsstat II
till riksstaten för budgetåret 1952/53, i
vad propositionen avser försvarsdepar-
tementets verksamhetsområde.

Skrivelseförslaget godkändes under
förutsättning att utskottets hemställan i
utlåtande nr 16 bifölles även av andra
kammaren.

Anmälde och godkändes tredje lag-
utskottets förslag till riksdagens skrivel-
se, nr 37, till Konungen i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition med förslag
till lag om ändrad lydelse av 7 kap. 24 §
vattenlagen.

Anmälde andra lagutskottets förslag
till riksdagens skrivelse, nr 38, till Ko-

nungen i anledning av Kungl. Maj:ts pro-
position med förslag till förordning om
ändring i familjebidragsförordningen
den 29 mars 1946 (nr 99).

Skrivelseförslaget godkändes under
förutsättning att utskottets hemställan i
utlåtande nr 2 bifölles även av andra
kammaren.

Anmälde och godkändes jordbruksut-
skottets förslag till riksdagens skrivelse,
nr 39, till Konungen i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition angående ut-
gifter å tilläggsstat II till riksstaten för
budgetåret 1952/53, såvitt propositionen
avser jordbruksärenden.

Anmälde att till kammaren överläm-
nats Kungl. Maj:ts proposition nr 53, an-
gående anslag för budgetåret 1953/54
till statens bosättningslänefond m. m.

Den kungl. propositionen blev nu fö-
redragen och lagd på bordet.

Justerades protokollsutdrag för denna
dag, varefter kammarens sammanträde
avslutades kl. 2.55 eftermiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.